

Whitebox serieus alternatief voor LSP

Met de afwijzing door de Hoge Raad van het cassatieberoep inzake het LSP, viel eind 2017 het doek voor VPHuisartsen. Jammer, want de zorg over de beveiliging van het LSP en daarmee over de privacy van patiënten, is niet weggenomen. Tijd voor een blik op een serieus alternatief: de Whitebox.

Tekst: Petra Pronk

Ondanks het verloren hoger beroep is er volgens VPHuisartsen toch sprake van winst, omdat de Hoge Raad in haar motivering van het vonnis Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ) wel een duidelijk richtsnoer voor de toekomst heeft meegegeven. Het huiswerk omvat onder andere een betere inrichting van de zorginfrastructuur zodat er meer onderscheid gemaakt kan worden tussen (soorten) gegevens en (categorieën) zorgaanbieders. Zo gauw dat technisch mogelijk is moet de generieke toestemming vervangen worden door gespecificeerde, en moet de uitwisseling van gegevens beperkt worden tot zorgverleners die echt bij de behandeling betrokken zijn.

Het LSP is inmiddels *too big to fail*. Op de

site van VZVZ valt te lezen dat ruim elf miljoen Nederlanders hun zorgverlener toestemming geven voor het uitwisselen van hun actuele medische gegevens. Wat er niet staat, is dat die toestemming in de meeste gevallen slechts geldt voor de apotheek, en niet voor de huisarts. Slechts een derde van de patiënten heeft de huisarts toestemming gegeven om zijn of haar gegevens te delen. Dat zou te denken moeten geven.

Whitebox

Gelukkig zijn er ook andere mogelijkheden om informatie uit te wisselen tussen zorgverleners. Een van de bekendste is de Whitebox. Dit systeem is ontwikkeld vanuit onderzoek door de Universiteit van Amsterdam op verzoek van huisartsenkring Amsterdam-Almere, die graag een

alternatief voor het LSP wilde. Veilig, regionaal, decentraal en met veel aandacht voor de privacy van de patiënt. De Whitebox is een klein kastje met elektronica dat in de huisartsenpraktijk staat. Het is gekoppeld aan het HIS en regelt de externe toegang tot de patiëntendossiers. Met dit systeem kunnen gegevens zonder tussenkomst van een regionale of landelijke server worden uitgewisseld met de huisartsenpost of de apotheek. Tussen 2015 en eind 2017 hebben twintig huisartsen in de regio Amsterdam meegedaan met een pilot. Hun bevindingen zijn positief.

Verschillen

‘De Whitebox is een serieus en veilig alternatief voor het LSP’, zegt Guido van ’t Noordende, oprichter van Whitebox Sys-

Verschillen Whitebox en LSP

LSP

- landelijk met regionale schotten
- eenmalige toegangscontrole
- delen volgens vast format
- VZVZ in the lead
- autorisatie: passief en ongericht (pull)
- patiëntenportaal vormt kwetsbaarheid
- geen meerwaarde voor de arts
- one size fits all

Whitebox

- decentraal, flexibel regionaal
- beveiliging van begin tot eind
- zelf bepalen wat gedeeld wordt
- arts & patiënt in the lead
- autorisatie: actief en gericht (push)
- patiëntentoeegang via veilige weg
- nuttige extra functies
- maatwerk

tems. ‘Het verschilt zowel qua infrastructuur als qua beveiliging wezenlijk van het LSP. In plaats van een centraal systeem waarmee veel zorgverleners toegang tot patiëntgegevens kunnen krijgen zonder dat de arts daar zicht op heeft, regelt dit systeem een-op-een communicatie tussen zorgverleners. De huisarts zit hier echt aan de knoppen. Die bepaalt in overleg met de patiënt wie welke gegevens mag inzien en wanneer. De toestemming voor inzage wordt voor een afgebakende tijd verstrekt aan specifieke zorgaanbieders doordat de huisarts een unie-

ke URL (een gecodeerde link) voor die zorgaanbieder aanmaakt. Dat is een extra beveiliging bovenop de toegang met de UZI-pas. De gegevens zelf zijn van begin tot eind versleuteld, dus alleen zichtbaar voor de zender en de ontvanger. Doordat het kastje bij de arts in de praktijk staat, is de uitwisseling van gegevens bovendien juridisch en technisch beschermd door het beroepsgeheim. De privacy van patiënten is hiermee optimaal gewaarborgd.’

Hoogstnoodzakelijk

Dit systeem verstrekt alleen de hoogst-

noodzakelijke gegevens aan van tevoren geselecteerde partijen. In principe zijn dat de eigen huisartsenpost en de eigen apotheek. Deze partijen kunnen ook anderen toegang verlenen tot het systeem als dat nodig is, bijvoorbeeld als een patiënt wordt opgevangen bij een huisartsenpost of een SEH in een andere regio en daar toegang tot gegevens nodig is. Daarbij gaat het steeds om eenmalige autorisaties aan vooraf bekende zorgverleners. Er wordt momenteel ook gewerkt aan dynamische koppelingen om bijvoorbeeld mogelijk te maken dat een huisarts een specialist toegang kan geven bij een doorverwijzing. Ook kan een huisarts tijdens visites de dossiers inzien.

Maatwerk

Van ’t Noordende was destijds betrokken bij het onderzoek naar de protocollen van het EPD. Daarbij viel hem op dat het geluid in de pers heel anders was dan wat hij hoorde van artsen. ‘Het belang van noodinformatie als legitimatie voor het EPD is door de politiek sterk overtrokken’, stelt hij. ‘De suggestie werd gewekt dat artsen alle registers moesten openzetten, omdat patiënten anders op de spoedhulp doodgingen door gebrek aan informatie. In werkelijkheid ligt het veel genuanceerder. Patiënten uit Groningen staan zelden ineens op de stoep in Maastricht. Daar gaat meestal een workflow aan vooraf die zich prima laat volgen. Zorg is doorgaans een geregisseerd proces. De ervaring met de Whitebox laat duidelijk zien dat het heel goed mogelijk is om maatwerk als basis te nemen voor elektronische informatieoverdracht tussen zorgverleners.’

De Whitebox is ook beter geschikt om de AIVD buiten de deur te houden onder de nieuwe sleepwet. Terwijl het LSP dankzij de centrale ingang een makkelijke toegang biedt voor inlichtingendiensten, verloopt de toegang tot de Whitebox via de huisarts. De box staat fysiek op de praktijk en valt onder het beroepsgeheim. ‘De huisarts kan er letterlijk de stekker uittrekken’, stelt Van ’t Noordende. ‘Hij of zij heeft dus echt de sleutels in handen voor de medische dossiers.’

Petra Pronk, journalist